TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Điều AI chưa thể thay thế

ISSN: 2734-9195 10:05 13/10/2026

Sự đồng cảm được hình thành chính bởi những người truyền giảng giáo lý của đức Phật không phải là các bậc thánh nhân tách biệt khỏi đời sống, mà cũng là những con người bình thường như bao người khác.

Giữa thời đại trí tuệ nhân tạo (AI) ngày càng được sử dụng để tìm kiếm lời khuyên và giải tỏa những lo âu trong cuộc sống, một diễn đàn trực tuyến tại Nhật Bản đang cho thấy giá trị riêng của sự lắng nghe và sẻ chia từ những người tu sĩ Phật giáo.

Takeshi Horishita sáng lập **hasunoha** (nghĩa là "lá sen"), một diễn đàn trực tuyến hoạt động trên phạm vi toàn quốc, phần lớn xuất phát từ niềm tin rằng có những việc chỉ chư Tăng mới có thể đảm đương, đặc biệt trong những tình huống liên quan đến sinh tử.

Horishita, người đứng đầu Công ty Công nghệ thông tin Lotus Leaf LLC, cho biết ông hiểu rằng ngày nay, nhiều người tìm đến các chương trình trí tuệ nhân tạo để hỏi ý kiến về những nỗi lo âu, trăn trở trong cuộc sống một cách khá tự nhiên.

Tuy nhiên, theo ông, các tu sĩ Phật giáo trên khắp Nhật Bản đang tham gia tư vấn cho những người gặp khủng hoảng trên diễn đàn hasunoha có thể mang đến một giá trị nhân văn mà AI chưa thể sánh bằng.

"Tôi nghĩ chính lời nói của những người tu sĩ bằng xương bằng thịt mới có thể khích lệ người khác bước tiếp, tìm cách giải quyết những vấn đề của mình", ông nói.

Tìm thấy sự an ủi

Hideyuki Yagi, 57 tuổi, làm nghề lái xe tải, là một trong những người đã nhận được sự giúp đỡ từ hasunoha. Một ngày tháng Tư, ông đứng bên ngoài ga Hashimoto của Công ty Đường sắt Điện Nankai, nằm dưới chân núi Kōya, thuộc thành phố Hashimoto, tỉnh Wakayama.

Sau khi đi bộ gần một kilômét lên con dốc được bao quanh bởi màu xanh um tùm của núi rừng, ông bước qua một cổng gỗ nhỏ và tiến vào khuôn viên chùa Kyozenji.

Bà Mie Nakata, trụ trì chùa Kyozenji ở Hashimoto, tỉnh Wakayama, đang trò chuyện với ông Hideyuki Yagi
(phía trước bên trái) tại chính điện của chùa vào ngày 18 tháng 4.
(Ảnh của Shoko Mifune)

“Tôi đã đến nơi này từ lâu rồi”, Yagi nói với Mie Nakata, 51 tuổi, một ni sư đang trụ trì ngôi chùa.

Trong ba năm qua, kể từ khi Nakata tình cờ đọc được bài viết của Yagi trên hasunoha, ông đã đến thăm chùa nhiều lần mỗi năm.

Bài viết của ông có đoạn: “Có nhiều phụ nữ đối xử với đàn ông như nô lệ, đến mức tôi phát ngán ngay cả việc nói chuyện với họ”. Nakata cho rằng Yagi hẳn đã bị tổn thương sâu sắc bởi lời nói và thái độ của một người phụ nữ thân thiết với ông.

Bản thân bà cũng lo ngại rằng, với tư cách là một phụ nữ, những lời khuyên của mình có thể khiến tình hình của Yagi trở nên tồi tệ hơn.

Dẫu vậy, bà vẫn quyết định hồi đáp bài viết, bởi điều khiến bà lo lắng hơn cả là câu kết của Yagi: “Tôi nghĩ mình không còn xứng đáng được sống nữa”.

“Ông không cần phải nghĩ rằng mình ở thế bất lợi chỉ vì là đàn ông, hay rằng mình không xứng đáng được sống”, bà viết.

Yagi nhớ lại rằng Nakata còn nói với ông: “Hãy dành thời gian để tìm một nơi mà ông có thể cảm thấy bình yên”.

Ông biết đến hasunoha trong lúc tìm kiếm lời khuyên trên Internet và quyết định chia sẻ những trăn trở của mình trên diễn đàn.

“Tôi nghĩ mình sẽ dễ bị thuyết phục hơn khi nhận được lời hồi đáp từ một tu sĩ, thay vì từ một đường dây tư vấn công cộng”, ông nói.

Vào thời điểm đó, Yagi không thể giãi bày những vấn đề của mình ngay cả với những người bạn thân. Nhưng ông vẫn mong có ai đó chịu lắng nghe.

Ngày 18/04, Mie Nakata, trụ trì chùa Kyozenji ở Hashimoto, tỉnh Wakayama, trấn an tài xế xe tải Hideyuki Yagi. (Ảnh: Shoko Mifune)

Không lâu sau khi nhận được lời hồi đáp của Nakata, ông lần đầu tiên tìm đến chùa Kyozenji. Tại đây, người lái xe tải đã cởi mở chia sẻ hoàn cảnh của mình với ni sư.

Ông kể rằng một người phụ nữ thân thiết luôn kịch liệt bác bỏ mọi lời nói và hành động của ông. Điều đó khiến ông dần hình thành suy nghĩ rằng tất cả phụ nữ đều coi thường mình.

Với lòng trắc ẩn, Nakata nói với Yagi rằng bà cảm nhận được ông đang thiếu một nơi để có thể sống đúng với chính mình, được là mình mà không phải gồng

lên trước những tổn thương.

Dần dần, những lần đến chùa trò chuyện với Nakata đã giúp Yagi tìm thấy sự an ủi. Ông cảm nhận được rằng mình không đơn độc. Thái độ của ông đối với phụ nữ cũng thay đổi.

Yagi kể rằng gần đây, một nữ tài xế mới vào làm tại công ty thường tìm đến ông để xin lời khuyên. Điều đó khiến ông cảm thấy vui vì được một đồng nghiệp trẻ hơn tin cậy, như một người đi trước có thể chia sẻ kinh nghiệm.

“Tôi cảm thấy cuối cùng mình cũng đã trút bỏ được những gánh nặng trong lòng”, Yagi mỉm cười nói.

Nakata tiếp lời: “Ông đã được đức Phật nâng đỡ. Ông đã nỗ lực hết mình”.

Điều AI chưa thể mang lại

Lotus Leaf, công ty có trụ sở tại Kawasaki và hoạt động trong nhiều lĩnh vực, trong đó có thiết kế website cho các ngôi chùa, đã xây dựng nền tảng hasunoha vào năm 2012.

Horishita cho biết ông từng theo dõi những bản tin về việc các nạn nhân sơ tán giúp đỡ lẫn nhau sau khi mất nhà cửa và người thân trong trận sóng thần do thảm họa động đất lớn ở miền Đông Nhật Bản ngày 11/03/2011 gây ra.

Ông nghĩ rằng những giá trị Phật giáo vẫn còn lưu dấu trong đời sống Nhật Bản đã góp phần giúp những người sống sót nương tựa, hỗ trợ nhau trong hoàn cảnh vô cùng khắc nghiệt ấy.

“Tôi nhận thấy có sự tương đồng giữa giáo lý của đức Phật với cách chúng ta quan tâm đến mọi thứ và biết ơn những người chuẩn bị bữa ăn cho mình”, ông nói.

Năm sau đó, Horishita bắt đầu xây dựng hasunoha cùng Kōbō Inoue, một người quen của ông, hiện là trụ trì chùa Korinji tại Utsunomiya.

Hiện nay, khoảng 300 tu sĩ Phật giáo thuộc nhiều tông phái khác nhau trên khắp Nhật Bản đã đăng ký tham gia dịch vụ này. Họ tự nguyện trả lời miễn phí những câu hỏi, chia sẻ của người tìm kiếm lời khuyên dưới hình thức ẩn danh.

“Điều quan trọng là chúng ta có thể tiếp nhận và tiêu hóa những lời nói ấy hay không”, Inoue, đồng đại diện của Lotus Leaf, cho biết. “Bởi lời nói của con người có nhiều ‘hương vị’ hơn những câu trả lời do AI tạo ra, nên chúng ta dễ tiếp nhận và thấu hiểu hơn”.

Theo Inoue, “hương vị” ở đây là những thông tin phi ngôn ngữ được truyền tải qua nét mặt, giọng nói và các tín hiệu khác của ngôn ngữ cơ thể.

Khi đưa ra lời khuyên, đôi lúc Inoue cũng chia sẻ những nỗi bất an của chính mình. Ông muốn người tìm đến tư vấn cảm thấy nhẹ lòng hơn khi nhận ra rằng ngay cả các tu sĩ cũng có những vấn đề và khó khăn riêng.

Inoue nói thêm rằng sự đồng cảm được hình thành chính bởi những người truyền giảng giáo lý của đức Phật không phải là các bậc thánh nhân tách biệt khỏi đời sống, mà cũng là những con người bình thường như bao người khác. “Có lẽ điều mà người tu sĩ cần có chính là tính người”, ông nói.

Tác giả: **Biên tập viên Shoko Mifune/**Chuyển ngữ: **Thường Nguyên**

Nguồn: https://www.asahi.com/ajw/articles/16860924